

Masakr v My Lai: Američtí vojáci popravovali i malé děti, USA běsnění tutily

denik.cz/ze-sveta/masakr-my-lai-valka-ve-vietnamu-1968.html

16. března 2023

Před 55 lety se odehrálo jedno z nejhorších zvěrstev války ve Vietnamu. Američtí vojáci ve vesnici My Lai brutálně vyvraždili stovky neozbrojených vesničanů - zejména žen a dětí. Americké úřady masakr několik měsíců tajily a pachatelé vyvázli prakticky bez trestu. Když ale podrobnosti o zločinu zveřejnila média, přispěl k masovým demonstracím pro ukončení války ve Vietnamu.

Příslušník 23. divize Americal zapaluje stavení ve vietnamské osadě My Lai po vyvraždění jejích obyvatel. | Foto: Wikimedia Commons, Ronald L. Haeberle, volné dílo

Praporčík Hugh Thompson měl během **války ve Vietnamu** před sebou akci zdánlivě stejnou jako mnoho jiných. Jako pilot vrtulníku americké 23. pěší divize Americal měl pěšákům poskytovat vzdušnou podporu, zatímco oni operovali ve vietnamské osadě Son My, jejíž

součástí byly vesnice My Lai 1, 2, 3 a 4. Psal se 16. března roku 1968 a ve Vietnamu dál zuřila válka, do níž Spojené státy vstoupily o čtyři roky dříve.

Američané se domnívali, že My Lai je baštou partyzánů z Vietkongu (komunistická organizace Národní fronta osvobození Jižního Vietnamu), a toho dne brzy ráno vyrazili vesnici „vyčistit“ od nepřítele. Jenže když asi o dvě hodiny později na místo přilétal pilot průzkumného vrtulníku Thompson, všiml si, že něco nehraje. Při jednom z průletů totiž uviděl skupinu mrtvých těl a uvědomil si, že jde o civilisty. Když se chtěl zeptat velitele operace, rádiové spojení se nezdařilo, při dalším kroužení byl ale svědkem toho, jak američtí vojáci střílejí do další skupiny civilistů.

Příběh slavné fotografie z Vietnamu: Snímek poprav změnil před 55 lety válku

Tehdy čtyřiatřicetiletý Thompson si s hrůzou uvědomil, že sleduje, jak jeho kolegové zabíjejí zcela nevinné a bezbranné lidi. Když pak z vrtulníku uviděl skupinu ještě živých vesničanů v zemním krytu, ke kterým se blížili po zuby ozbrojení vojáci, se dvěma členy své posádky Lawrenceem Colburnem a Glennem Andreottou nezaváhal. S vrtulníkem přistál přesně mezi vesničany a vojáky a svému palubnímu střelci přikázal, aby nad hlavami svých vlastních vystřelil několik varovných výstřelů.

Pak trojice nabrala vyděšené lidi do vrtulníku, odvezla je na základnu, a dokonce se z ní se strojem ještě několikrát vrátila k My Lai vyzvednout další živé. Z několika stovek obyvatel vesnice se ale třem hrdinům povedlo zachránit jen jednotlivce. Všichni ostatní byli po smrti. Dění ve vietnamské osadě je dnes známo pod názvem Masakr v My Lai a řadí se mezi nejhorší zvěrstva války ve Vietnamu - a vůbec nejhorší ze strany amerických jednotek.

Watch Video At: <https://youtu.be/BolOJcZTWgw>

Zdroj: Youtube

Príslušníci 23. pěší divize Americal v My Lai přesně před 55 lety brutálně povraždili stovky lidí (odhady se liší, mluví se o 347 až 504 obětech) - žen, dětí a starců. Událost nikdo z amerických politiků ani velitelů neřešil celé měsíce, a americké úřady ji tutlaly - vše se provalilo až o rok později, a to jen díky aktivitě několika odvážných jedinců a investigativnímu novináři Seymouru Hershovi.

Ani poté ale nedošlo k pořádnému potrestání viníků - nakonec byl odsouzen pouze jeden důstojník, který navíc o pár let později dostal prezidentskou milost. Jediným výrazným efektem bylo zesílení protiválečných protestů, neboť americká veřejnost byla zděšena. Masakr My Lai tak zůstává jednou z nejtemnějších skvrn amerických vojenských angažmá v zahraničí ve 20. století.

Pasti v džungli

V březnu 1968 byla situace ve válce ve Vietnamu kritická. Na severu země vládl komunistický režim, na jihu se americké jednotky nadále snažily zabránit šíření komunismu v proamerické části asijského státu. V lednu 1968 zahájily severovietnamské vojenské jednotky

ofenzívu Tet, která jihovietnamskou i americkou armádu zaskočila. Ofenzíva sice nakonec byla odražena, ale na obou stranách znamenala těžké ztráty, a také uchylování se k ještě větším krutostem, než do té doby. „Morálka mezi americkým vojskem v souvislosti s krutostí bojů upadala,“ poznamenává web History.

Napalmová dívka má půl století. Za snímkem stojí bolest, slzy a děsivý příběh

V USA v tu dobu sílily protiválečné protesty, neboť počty mrtvých a doživotně zmrzačených amerických vojáků prudce narůstaly, a navíc začínalo být jasné, že se hrůzný boj v džungli bude protahovat. A tak v době odrážení ofenzívy americké velení vyhlásilo strategii „Najdi a znič“, zaměřenou na vyhledávání a likvidaci partyzánských bojůvek Vietkongu na jihu země.

Jenže v praxi šlo o nesmírně obtížný úkol. **Vietkong** se uchýlil k partyzánskému boji, a vystopovat jeho bojůvky bylo náročné - američtí vojáci pak umírali v pastích i při rutinních hlídkách. Peklo tohoto boje si na vlastní kůži vyzkoušela i 23. pěší divize Americal americké armády, konkrétně rota C (Charlie) 1. praporu 20. pěšího pluku 11. brigády. V jejích řadách sloužili převážně 18 - 19letí branci, kteří od první chvíle nasazení ve Vietnamu bojovali o holé přežití. Za tři měsíce nasazení jich 28 padlo, a jen dva dny před událostmi v My Lai Vietkong zabil oblíbeného seržanta George Coxe.

Američtí mariňáci po bojích při severovietnamské ofenzívě Tet. Zdroj: Wikimedia Commons, Schumlinson, volné dílo

Psychické rozpoložení roty C tak bylo velmi zlé, vojáci byli vyděšeni a pod neustálým tlakem, neboť další a další umírali v pastech a při explozích nástražných min. I to podle historiků mohlo přispět k tomu, že se později ve vesnici My Lai zachovali tak brutálně. Jak poznamenává server [PBS](#), příslušníci roty v podstatě ocenili, že konečně mají možnost jít do přímého boje s Vietkongem, který je po celou dobu napadal.

K tomu navíc přispělo, že velitel 11. brigády plukovník Henderson výslovně rozkázal, aby se vůči Vietkongu a jeho spolupracovníkům postupovalo co nejtvrději a vojáci dostali instrukce místa, kde komunističtí partyzáni působili, doslova „vyčistit“ - tedy zničit také veškerou infrastrukturu, která by mohla nepříteli pomoci. Měli tedy volnou ruku pálit stavení, ničit zásoby či zabíjet dobytek.

Vraždění bez milosti

Informace, které měli Američané k dispozici, naznačovaly, že v osadě Son My má hlavní zázemí 48. prapor Vietkongu. Velitel roty C kapitán Ernest Medina večer před útokem na osadu údajně rozkázal (svědectví se ale liší a on sám později tato tvrzení popřel), že vše živé ve vesnici My Lai má být zastřeleno. „Důstojníci vydávali rozkazy ve smyslu, že všichni lidé nalezeni ve vesnici jsou přímo členy nebo sympatizanty Vietkongu,“ uvádí web History.

Příslušník 23. divize Americal zapaluje stavení ve vietnamské osadě My Lai po vyvraždění jejích obyvatel. Zdroj: Wikimedia Commons, Ronald L. Haeberle, volné dílo

Ráno 16. března 1968 události v My Lai odstartoval letecký útok, po němž kolem osmé hodiny ráno zamířily k domkům v My Lai desítky příslušníků roty C. A začal hrůzný masakr. Vesničanům aktivita amerických vojáků zpočátku nepřišla zvláštní, neboť pohyb Američanů v oblasti byl běžný. Pak ale 1. četa, které velel poručík William Calley, začala s vražděním. A to přesto, že se velmi rychle ukázalo, že ve vesnici nejsou příslušníci Vietkongu, ani žádní ozbrojení muži. „Přestože vojáci ve vesnici našli pouze starce, ženy a děti, příslušníci 1. čety začali obyvatele vesnice nahánět ve skupinách do příkopů a tam je na rozkaz Calleye postríleli,“ zmiňuje web History.

Našlo se sice pár vojáků, kteří střílet odmítli, jenomže většina pálila jako o život. Nejen ze zbraní, ale také z kulometů a útočných pušek a dokonce granátometů. Všechny tři čety roty C nasazené v My Lai vesničany shromažďovaly do skupin a střílely, pálily také po všech, kteří se dali na útěk. Nikdo z neozbrojených vesničanů neměl šanci a vojáci nedělali rozdíly mezi tím, zda vraždí ženu nebo její malé dítě. „Viděl jsem některé střílet s granátometem M79 do skupiny lidí. Ale většina používala automatické zbraně. Stříleli bez rozdílu ženy a malé děti,“ uvedl později novináři seržant Michael Bernhardt, který byl v danou chvíli na místě.

Všude byli mrtví. Ofenzíva Tet skončila porážkou Vietkongu, cena byla ale vysoká

Matky strhávaly své děti pod sebe, aby je ochránily, ale když vojáci zabili je, vytáhli děti zpod jejich těl a zastřelili je také. „Vojáci bezhlavě stříleli do všech, i do těch, kdo si klekli a drželi ruce vysoce zvednuté na znamení, že se vzdávají,“ uvádí BBC.

Jak uvádí web Smithsonian Magazine, jedním ze svědků masakru byl vesničan Tran Nam, tehdy šestiletý. Z rodiny přežil jediný, když se ukryl v domě pod postelí, a pak unikl z hořícího stavení, které zapálili američtí vojáci. Když běsnění začalo, právě snídal se čtrnácti svými

příbuznými. Jelikož Američané ve vesnici dělali hlídky již dříve, rodina pokračovala v jedení. „A pak vstoupil americký voják. Namířil na naši skupinu a začal pálit. Příbuzní padali jeden po druhém,“ vzpomínal po letech Tran Nam.

Watch Video At: <https://youtu.be/OnvTyMptOt8>

Zdroj: Youtube

Pozdější vyšetřování ukázalo, že jedním z nejbrutálnějších byl poručík Calley a jeho muži, vraždění se ale účastnil i velitel Medina. „Když Calley spatřil, že z jednoho zemního úkrytu vylézá dvouleté dítě, kopl jej zpátky a pak zastřelil,“ píše Smithsonian Magazine.

A to stále ještě nebylo to nejhorší. Brutalita se totiž vystupňovala tak, že vojáci vesničany nejen zabíjeli, ale i mučili. „Vojáci hromadně znásilňovali ženy, další vesničané byli nuceni se americkým jednotkám klanět a vojáci je pak zmlátili. Některé lidi probodávali bajonety,“ píše BBC. Američané postříleli také všechna zvířata, zapálili domy, zničili studny.

Oběti masakru v My Lai. Ženy na snímku podle svědectví američtí vojáci postříleli jen několik sekund poté, co vznikla tato fotka. Je pravděpodobné, že některé předtím vojáci znásilnili. Zdroj: Wikimedia Commons, Ronald L. Haeberle, volné dílo

Vojáci se chovali jako smyslů zbavení. „Přeřezával jsem jim hrdla, odřezával ruce, vyřezával jazyky, skalpoval jsem je. Udělal jsem to. Dělal to všichni ostatní a já jsem je následoval. Ztratil jsem všechny smysly,“ uvedl v knize *Four Hours in My Lai* příslušník 2. čety Varnado Simpson. Později spáchal sebevraždu.

Pokud někdo řádění prvních dvou čet přežil, zabila jej 3. četa. „Jejím úkolem bylo následovat první dvě čety, zničit zbývající stravení a zastřelit zbývající přeživší,“ píše encyklopedie Britannica.

Osud propuštěných zajatců z Vietnamu? Za sebou měli peklo, před sebou nejistotu

Někteří vesničané se zachránili díky tomu, že předstírali, že jsou mrtví. „Lidé byli pokrytí množstvím krve, a když se přestali hýbat, dostali tím šanci na přežití. Jenže děti to nedokázaly. Mnoho z nich zemřelo, protože v tom děsu začalo plakat a volat rodiče a vojáci si jich všimli,“ popsal přeživší Nguyen Hong Man, kterému bylo tehdy třináct let.

O tom, že by cokoliv nutilo vojáky chovat se tak krutě, neexistuje žádný důkaz. „Po celou dobu vraždění v My Lai nebyla proti americkým vojákům ze strany vesničanů vypálena jediná střela. Při akci se zranil jediný americký voják, a to tak, že se sám postřelil do nohy,“ podotýká BBC.

Příslušníci 23. divize Americal při masakru v My Lai. Voják Carter uprostřed byl jediným zraněným Američanem při akci v My Lai, do nohy se omylem postřelil sám. Zdroj: Wikimedia Commons, Ronald L. Haeberle, volné dílo

Blahopřejný telegram

Vraždní v My Lai trvalo tři hodiny. Když na místo doletěl se svou helikoptérou praporčík Thompson, byla už většina lidí z My Lai mrtvá. On a jeho posádka se stali v celém běsnění jedinými třemi hrdiny, kteří se vzepřeli vraždění, a byli ochotni jít i proti svým. „Létali jsme tam a zpět a po krátké chvíli jsme si všimli množství

rozesetých těl. Kamkoliv jsme se podívali, tam ležela těla. Byly to i děti, dvou, tří, čtyř, pětileté, ženy, velmi staří muži,“ vzpomněl na děsivé chvíle Thompson v roce 1994.

Thompson sice okamžitě po příletu na základnu sepsal zprávu, která se dostala až k plukovníkovi Hendersonovi, ale velitel Medina pouze podal hlášení o splnění rozkazu a rota C dokonce dostala blahopřejný telegram od velení amerických sil v oblasti. „Oficiální hlášení mluvilo pouze o úspěšné akci a zabití 20 civilistů při bojích s Vietkongem,“ píše encyklopedie Britannica. Thompson byl přidělen k dalším misím, velmi nebezpečným, a po návratu z Vietnamu domů začal dle svých pozdějších slov dostávat výhrůžky smrti.

Jeden ze tří hrdinů, kteří se postavili proti vraždění v My Lai. Pilot Hugh Thompson se vzepřel vlastním, a zachránil desítky vesničanů. Zdroj: Wikimedia Commons, US Army, volné dílo

Zdálo se, že pravda o vyhlazení vesnice My Lai nikoho z amerických představitelů nezajímá, a ti, kteří ji znají, dělají vše proto, aby celou věc ututlali.

Nepotrestaní vrazi

V prvních měsících po masakru to opravdu vypadalo, že incident zůstane utajen. Jenže pak se našlo několik odvážných jednotlivců. Nejdříve voják Tom Glen z 11. brigády poslal dopis veliteli amerických sil ve Vietnamu, v němž vylíčil dění v My Lai, jak mu o něm vyprávěli jeho známí z roty C. V březnu 1969 pak bývalý palubní střelec vrtulníku 11. brigády Ronald Ridenhour sepsal dopis se svědectvím o vraždění v My Lai (jeho posádka viděla vesnici ve dnech po masakru a tedy mrtvá těla a napáchanou spoušť) a poslal jej prezidentovi a několika kongresmanům. Většina jej ignorovala.

Veterán Ridenhour pak sice dostal příkaz od armády, aby na veřejnosti o celé věci mlčel, ale on se rozhodl jít za novináři. „Ridenhour nakonec poskytl rozhovor mimo jiné investigativci Seymouru Herschovi a ten publikoval velký materiál o zvěrstvech v My Lai v listopadu 1969,“ zmiňuje web History.

Pro běžné Američany to byl šok. Představa, že jejich děti mohou páchat taková zvěrstva, byla nemyslitelná. V novinách ale kromě svědectví vyšly také fotografie mrtvých a zabíjených vesničanů, které na místě pořizoval přímo fotograf vraždící roty C. „Černobíle snímky nafotil na pracovní fotoaparát, a svým soukromým pak ještě pořídil množství barevných snímků,“ uvádí encyklopedie Britannica.

Mrtvé tělo vesničana ve studně po masakru v My Lai. Na snímku lze v odrazu zahlédnout fotografa 23. divize Americal R. L. Haerberla, jehož snímky se později dostaly do amerických novin jako svědectví hrůz v My Lai. Zdroj: Wikimedia Commons, Ronald L. Haerberle, volné dílo

Hrůzné snímky v novinách výrazně přispěly ke snahám o ukončení amerického angažmá ve Vietnamu. Po provalení události v My Lai ještě zesílily tehdy už mohutné protiválečné protesty.

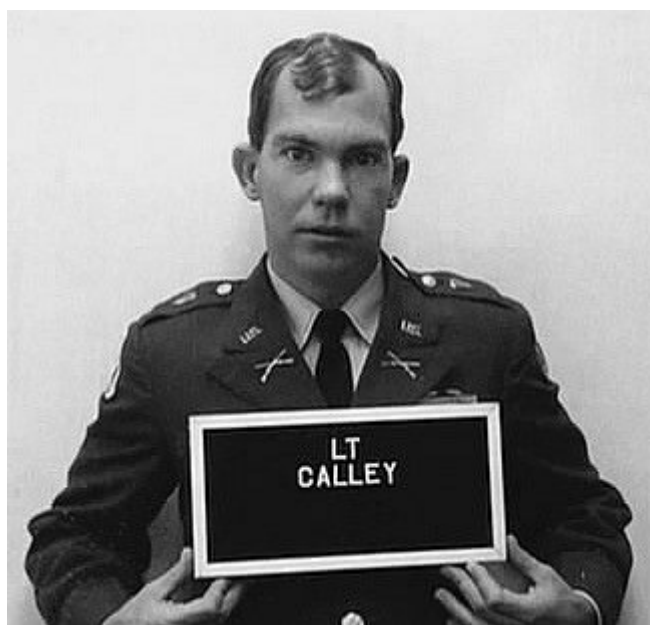
Mediální šílenství kolem masakru konečně také přinutilo úřady jednat a zahájit formální vyšetřování. Vrazi z My Lai ale nakonec vyvázli prakticky bez trestu. Jediným obviněným z úkladné vraždy civilistů se stal poručík Calley (další důstojníci pak byli vyšetřováni kvůli zatajování informací, ale postupně byli zbaveni všech obvinění). A ani monstrum Calley si svůj trest neodseděl. Sice byl odsouzen na

doživotí, ale ve věznici strávil 3 dny a poté byl přesunut do domácího vězení. Po tři a půl roku ho prezident Richard Nixon omilostil a dostal se na svobodu.

Volýňský masakr: Zůstalo přes 100 tisíc obětí, k popravě sloužily sekery i vidle

Dlouhá léta neprojevil jediný náznak lítosti. Podle Smithsonian Magazine u soudu řekl, že nad lidmi v My Lai nepřemýšlel jako nad lidskými bytostmi, jen jako nad nepřítelem. „Moje vojáky dlouho masakroval nepřítel, kterého jsem neviděl, necítil, neslyšel. Nikdo v systému nám jej nikdy nepopsal jinak, než jen jako komunismus. Nedali mu rasu, pohlaví, věk. Nikdy mi neřekli, že je to jen filozofie. Takže to byl můj nepřítel,“ řekl Calley.

Jediný odsouzený pachatel masakru v My Lai. Poručík William Calley byl podle všeho při vraždění jedním z nejbrutálnějších. Zdroj: Wikimedia Commons, autor neznámý, volné dílo

Za své činy se veřejně omluvil až v roce 2009. „S lítostí myslím každý den na to, co se stalo v My Lai. Cítím lítost nad mrtvými, nad jejich příbuznými i nad americkými vojáky,“ řekl tehdy.

Mimoходом, jediní hrdinové hrůzného 16. března 1968 - posádka Thompsonova vrtulníku - dostala za svoje konání vyznamenání až v roce 1989. A i to měl původně dostat jen Thompson a ještě navíc tajně. To, aby mu bylo vyznamenání odevzdáno veřejně, a získali jej i jeho kolegové, si musel doslova vydupat.